onem matris sue ⁊ discipulorũ suorum gloificatus fuit ibi corã suis. Ita q̃ nulla plaga nec liuor in corpe suo apparuit pæter quinq̃ vulnera que reseruatur⁹ est in diem iudicij: ⁊ adeo clarus ⁊ san⁹ apparuit: acsi nũq̃ aliquam penã pass⁹ fuisset: de quo mater ⁊ discipuli nõ modicum ꝓsolati fuerũt. Et cũ sepelire vellent btã virgo corpus fortissime tenuit: ⁊ sepelíri nõ pmisit dicẽs. Carissime iohannes relinque mihi saltem corp⁹ filij mei mortuũ quẽ habere nõ poterã viuũ Sed si sit necesse vt ei hoc facias rogo: vt me cũ eo sepelias. Cui iohannes carissima dña scis q̃ aliter eẽ nõ põt ⁊ genus humanũ redemi sic debuit. Tandẽ inuita pmisit vt sepeliretur. Et cũ in sepulcro positus esset ad eã intrare voluit: ⁊ sup sepulcrũ se ꝓstrauit: ⁊ adeo mirabiliter incessit q̃ oẽs discipli fleuerũt. Et cũ eã iohãnes ad ciuitatẽ ducere vellet: ⁊ a sepulcro amouere adeo miserabiliter clamauit dicens. Iohannes amice mi carissime nõ mihi facias hanc iniuriam: vt separes me a dilecto filio meo q̃ hic expectabo donec moriar: ⁊ ite ꝓ oñs flere ceperũt. Quã iohãnes tandẽ accipiens quasi violenter deducẽs intro ciuitatẽ. Quam cũ videret populus veste aspsa sanguine sicut ante crucẽ stetérat ⁊ sãguis sup eã stillauerat: vnanimi clamabat gemẽtes ⁊ dicẽtes. O q̃ta iniuria hodie facta est in hierusalem ĩ ista pulcerrima ⁊ filio eius ⁊ ei cõpatiebanꝯ

Explicit anselmus tractans de passione dñi nostri iesu christi.

Incipit speculum euãgelici sermõis quo dñs nr iesus xpũs põt tanq̃ ꝓsens speculari editũ a btõ anselmo epo alias stimulus amoris eiusdẽ nũcupatus.

Iesuz nazarenũ a iudeis innocẽter cõdemnatũ: a gentibus crucifixum nos cristiãi diuinis honoremus obsequijs Saluatoris infirmatos qui christiani sumus reuerenter venerari ⁊ amplecti: ⁊ fortiter imitari dignũ est ⁊ salubre. Hec enĩ sũt instrumẽta fortissima quibus christus virtus ⁊ inuestigabilis sapientia dei patris restaurationẽ mũdi potenter ac mirifice opata ẽ ⁊ vsq̃ mõ operaꝯ. Christus dñs mĩoratus est ab angelis: vt nos equaret angelis. Christus dñs ꝓ peccatis nñis crucifixus est: vt crucis arma suis amaritudinibus dulcoraret. Aportuus est: et mortẽ enecauit: vt viuerẽmus ꝓ illum. Et quis ꝓpter christũ se non humiliet? Et quis nõ amet christũ: ⁊ quis nõ patiatur ꝓ xpo. Xps ꝓ crucis ignominiam ad supne claritatis gl̃iam ꝓtransiuit: et data est ei ꝓ sua reuerentia a deo patre oĩs potestas in celo ⁊ in terra: ⁊ adorẽt eum oẽs angeli dei: ⁊ in nomine iesu oẽ genu flectatur: celestium terrestriũ ⁊ infernorum. Ubi est gloriatio tua o xpiane: nisi in noĩe crucifixi domini dĩ tui iesu xpi: in noĩe quod est super omne nomen in quo q̃ est benedictus super terrã benedicetur in celis. Gloriamini in nomine sancto eius filij redemptionis: date honorem saluatori vestro. Apagna fecit in vobis: ⁊ magnificate nomen eius mecum dicentes. Adoramus te iesu xpe rex israhel lux gentiũ: ꝓnceps reguz terre ⁊ virtus dei omnipotentis fortissima Adoramus ꝓciosũ nostre redemptõnis ꝓcium o hostia pacifica que odorum tuorum ineffabili: patrem qui in altis habitat ad respiciendũ humilia inclinasti: ⁊ filijs ire placabilem reddidisti. Tuas iesu xpe misericordias ꝓdicam⁹: tue suauitatis habundantie memoriam eructamus: tibi christe sacrificiũ laudis ĩmolamus ꝓ multitudine bonitatis tue quaz ostẽdisti nobis semi neq̃ filijs sceleratis Luz enĩ adhuc essem⁹ adhuc inimici tui dñe: ⁊ mors antiqua in oẽm carnem iniquum exerceret dominium: semẽ ade lege primordialis culpe obnoxiuz erat: recordatus es vberrime misericordie tue:

⁊ pspexisti de sublimi habitatione tua in hanc vallem ploationis ⁊ miserie: vidisti dñe afflictões populi tui ⁊ tacto dolore cordis intrinsec⁹ opposuisti cogitare sup nos cogitatões pacis ⁊ redemptionis. Et quidẽ dũ eẽs filius dei verus deus deo pri sanctoq; spũi coeternus et consubstantialis: lucem inhabitans inaccessibilem: portansq; oia ꝟbo virtutis tue nõ despexisti in hoc nre mortalitatis ergastulũ inclinare te vt nram gustares ⁊ absorberes miseriã. Et tu dñe vniversor qui nullaz habes indigẽtiã inter ipsa natiuitatis tue initia nõ horruisti abiectissime pauptatis degustare incõmoda. Parũ enĩ fuit caritati tue ad consumandũ opus nre salutis cherubyn aut seraphin: aut vnũ ex angelis destinare: ipe ad nos venire dignatus es: p mãdatũ patris: cuius nimiã caritatẽ sum⁹ inexpti. Venisti nõ locũ mutando sed priãtiã tuã nobis p carnẽ tuã exhibẽdo Venisti a regali solio sublime glie tue in humilem ⁊ abiectã ancillaz ĩ oculis suis: et puellã: imo virginal' ꝓtinẽtie voto sigillatã. In cuius sacro vtero spũssancti inenarrabilis virtus te cõcipi fecit: ⁊ nasci in ꝟa humanitatis natura: ita vt nec maiestatez diuinitatis tue in te: nec integritatẽ virginitatis in se violaret natiuitatis occasio. O amãda. O admirãda dignatio deus ĩmẽse glie vermis cõtemptibilis fieri nõ despexisti: deus omnium cõseruus apparere voluisti. Vt enĩ ait scriptura tibi: cum nasceris nõ erat loc⁹ in diuersorio: nec cunabula que teneritudiem tuã acciperẽt habuisti. Sed in vili pspio sordẽtis stabuli tu qui terrã palmo cõcludis inuolutus pãniculis reclamatus es: ⁊ hocĩpm a brutis aialib⁹ mutuo accepisti. Cõsolamini consolamini: q̃ in sordibus pauptatis enutrimini: q: vobiscũ est deus ĩ pauptate nõ cubat in delitijs splẽdidi cubilis: nec inuenitur ĩ terra suauiter viuẽtiũ. Quid vltra gloriaris o diues in re lutea in volutabro lecti picti cũ rex regũ suo recubitu stramẽta pauperũ honestare maluerit. Quid dura strata detestaris: cũ tener infantulus. In cuius mauu sũt oia tuis sericis plumis duras iumẽtoꝝ stipulas preelegerit. Sed et hec tenella chaste tua infãtia a psecutoꝝ gladijs tuta nõ fuit. Adhuc enĩ inter dulcia matris vbera sugẽs dependebas qũ apparuit angelis ĩ somnis Joseph dicẽs. Surge ⁊ accipe puerũ ⁊ matrẽ eius ⁊ fuge in egyptũ. ⁊ esto ibi vsq; dũ dicam tibi: futurũ est enim: vt herodes querat animã pueri ad perdendũ eũ. Ideo extũc bone iesu pati cepisti. Non solũ autẽ illam vexationem in teipo pertulisti: sed ⁊ mortem in pusillis tuis quorum multa milia int' mamillas matrum pro te trucidauit immanitas excepisti. Infãtia vero tenerior decursu ꝟitatis ⁊ humilitatis nobis exemplũ pbuisti. Nõ enĩ sedisti cũ cõcilio vanitatis. ⁊ in medio doctoꝝ interrogans ⁊ audiens illos cum dñs scientiarũ eẽs atq; dei patris sapientia. Sed ⁊ nobis obediẽtie formã pbuisti dũ parentũ imperio impator mũdi humiliter subditus extitisti. At ꝟo vbi robustioris etatis plenitudo aduenit missurus manus ad fortia egressus es in salutem populi: vt gygas fortis ad currẽdam viam toti⁹ nre miserie. Et primũ quidem vt p omia te fratribus assimulares seruum baptizantem peccatores ad penitentiã tanq; peccator odisti: baptizari quoq; te postulasti innocens agne dei quem nulla peccati stilba vel cõtagio vnq; maculauit. Baptizatus enĩ nõ te in aquis est sed aquas in te sanctificans vt p eas sanctificares nos. De baptismo in desertum in spũ fortitudinis ingressus es vt vite solitarie in te nõ decesset exinde. Solitudinez ⁊ ieiuniũ quadraginta dierũ famis acerbitatẽ tẽptamẽta illusoris spũs eq̃nimiẽ tollerasti: vt oia ꝟ tollerabilia efficeres.

Demũ venisti ad oues q̃ pierũt domus isrl̃ diuini ꝓbi lãpadẽ palã extollẽs: ad illuiãdõez orbis terre ⁊ ꝓbũ dei annuncians cũctis obtẽperãtib⁹ ꝓbo tuo sermonẽ seq̃ntib⁹ signis cõfirmasti diuinitatis tue potẽtiã ostẽdisti: ĩ cũctis male habẽtibus oĩa oĩbus g̃tis exhibẽs q̃ salutẽ eorũ arguebãt vt oẽs lucrifaceres. Sz obscuratũ ẽ insipiẽs cor eoꝝ dñe: ⁊ pieceꝛt fmões tuos retrorsũ: nec attẽderunt ad oĩa mirabilia q̃ opatus es in eis exceptis paucis nobilibus athletis: q̃s inter infirma ⁊ abiecta mũdi elegisti: vt p ipa fortia mirifice expugnares. Nec solũ ingti g̃tuitis tuis bñficijs extiteꝛt. ſ ⁊ cõtumelijs affecẽcerũt te dñm dñantiũ ⁊ feceꝛt ĩ te q̃cũq̃ voluerꝛt te enĩ faciẽte opa ĩ eis q̃ nemo alĩ⁹ fecit ⁊ q̃d dixerũt. Nõ est hic hõ a deo: in pncipe demonioꝝ eicit demonia. demoniũ hz: seducit turbas: vorax est: ⁊ potator vini: amic⁹ publicãoꝝ ⁊ pctõꝝ. Quid flẽs suspiras o hõ ꝓi dũ sustines ꝓboꝝ iniurias. Non audis q̃ta ꝓpter te ĩ dñz iesũ ceciderũt obprobria Si pfem familias beelzebub vocauerũt q̃to magis domesticos ei⁹. Hec quidez ⁊ his silĩa blasphemãtes ⁊ aliq̃tiẽs lapidib⁹ te impetẽtes: iesu bone patiẽter sustinuisti: ⁊ fctũs es coã eis q̃i hõ nõ audiẽs: ⁊ nõ hñs ĩ ore suo redargutõnes. Nouissime aũt iustũ sanguiem tuũ bone iesu a discipl'o filio pditionis. xxx. argẽteis appciati sũt: vt pcipitarẽt animã tuã ĩ mortẽ sine cã. Et te q̃dẽ pditissimi traditoris tui pfidia nõ latebat: qñ in cena ablutionis etiã coã ipo genuflexo p cũbẽs maledictos pedes ei⁹ veloces ad effũdẽdũ manib⁹ attrectare: lauare: extergere dig̃tus es. Et extento collo adhuc ambulas o terra ⁊ cinis adhuc supbia te eleuat adhuc ĩpatiẽtia te exagitat Intuere hũilitatis specl'm dñm iesũ xp̃m vniuerse terre fctõrẽ tremẽdũ iudicẽ viuoꝝ atq̃ mortuũ añ pedes etiã hoĩs traditoris sui genua incu■ãtẽ. Disce qz mitis est ⁊ humil' corde Cõfũdere ĩ supbia tua erubesce in impatiẽtia tua. Hoc q̃z erat mãsuetudis dñe iesu q̃ p fidũ illũ ĩ cetu fratrũ detegere noluisti: ſ leuit' mõituz accelerare iussisti qõparabat. In oĩbus his nõ est auersus furor ei⁹ a te: sz egressus foras satagebat circa freqẽs maleficiũ. Quomõ cecidisti de celo lucifer. q̃ mane oriebaris: in delitijs paradisi gloriosus apparuisti: ciuium celi socius: ⁊ verbi diuini cõuiua. Quomodo quoq̃z deputatus es inter filios tenebrarum. q̃ nutriebaris ĩ croceis: quomodo amplexatus es stercora: tunc clarificata est familia tua christe ĩ modũ societatis angl'ice. Tũc demũ diuinissimi eloquij vberrima inũdatione ꝓuent⁹ ille sacer ex ore tuo potat⁹ est. Siq̃dẽ corrupt⁹ ille vter foris miss⁹ fuẽat quẽ illa limpidissima liq̃ris ifusione sciebas indignuz Dato ãt caritatis mãdato ⁊ patiẽtie ⁊ disposito fratrib⁹ regno pr̃is tui ad locũ traditori tuo notũ cũ ill' diũtisti sciẽs oĩa que vẽtura erãt sup te ostẽdisti aĩe tue tristiciã quã ex imminẽte passiõe spõte assũpsisti: sicut ⁊ cetera q̃ passus es vsq̃z ad mortẽ. Positis g̃ genib⁹ pcidisti ĩ faciẽ tuã orẽs ĩ agonia ⁊ dicẽs. Abba mi pr̃: si possibl'e ẽ trãseat a me calix iste. Et angustias q̃dẽ cordis cui certissime indicabat sudor ille sãguine⁹ q̃ orõis tpe de sãctissima carne tua guttã decurrebat ĩ terrã. Dñator dñe vñ'aie tue tã vehemens tristicia: vñ tãti sudoris anxietas: ⁊ tam anxia supplicatio. Nõne volũtariũ: imo tuo pr̃i sacrificiũ obtulisti: ⁊ nihil inuit⁹ pertulisti: vtiq̃z domine arbitramur autem: q̃ et hoc quoq̃z ad consolationem infirmorũ membrorũ tuorũz assumpsisti ne forte despet q̃s: si caro infirma remurmuret: vbi ad passionẽ prõptus est spiritus. Mimirũ ⁊ vt maioris erga te amoris ⁊ gratitudinis stimulos haberemus naturalẽ carnis ĩfirmitatem: huiuscemodi iudicijs exp̃ssisti: quibus docemur q̃

vere languores nostros portasti: ⁊ non absq; sensu doloris passionis sentes p̃curristi. Vox enī illa carnis fuisse videtur non spūs: eo q̃ subiunxisti. Spiritꝰ quidē promptus est caro autē infirma. Q̃ ꝓmptus enī fuerit spiritus tuus bone iesu ad passionez euidenter ostēdisti quando venientibus vna cum ꝓditore viris sanguinum ⁊ querentibus animā tuam cum laternis facibus ⁊ armis vltro occurristi: ⁊ signo dato quod acceperat a te flagitij perpetratori teipm manifestasti. Nam accedentem ad osculū sāctissimi oris tui cruentam bestiam auersatus non es. Sed os in quo dolus inuentus non est ori q̃ habundauit malicia dulciter applicuisti. O innocens agne dei quid tibi et lupo illi. Que conuētio christi ad belial? Sed ⁊ hoc benignitatis tue dñe vt oia illi exhiberes que p̃ui cordis ꝑtinaciam emollire potuissent Nam ⁊ verbis amicitie illū commouisti dicens. Amice ad quid venisti. Et horrorem sceleris sui cor impij ferire voluisti cū dicebas: Juda osculo filiū hominis trad is. Et ecce philistim sup te sam p̃son. Non illos abs te abstraxit q̃ ī hora comp̃hensionis tue omnipotenti brachio terre eos allisisti nō quidē defensionis causa: ꝫ vt cognosceret presumptō humana: nihil se posse aduersum te nisi q̃tum ꝑmitteret a te. Et quis audiat sine gemitu qualiter in illa hora homicidas manus tibi iniecerūt: ⁊ innocentes manus tuas bone iesu vinculis constrīgentes te agnum mansuctissimuz nihil obloquentem ad instar latronis ꝓtumeliose traxerūt ad victimā. Sed nec tunc misericordiā tuā sup inimicos tuos distillare fauꝰ dulcedinis tue xp̃e cessauit. Nā ⁊ mutilatā a discipulo tuo auriculam inimici tangens sanasti: ac defensoris tui zelum a lesione trahentiū te compescuisti. Maledictus furor eoꝝ q̃ pertinax quem nec maiestas miraculi: nec pietas beneficij cōfringere potuerūt. Concilio malignantiū aduersū te pontificuz p̃ñtatus es ⁊ veritatē ꝓut docuisti confessus quasi de blasphemia adiudicatus es morti. Amantissime dñe iesu q̃ta illic indigna a ꝓpa gente ꝑtulisti? Vultum tuū honorabilem in quem desiderāt angeli ꝓspicere q̃ oñes celos adimplet letitia: quez depcātur oēs diuites plebis: polluti labij sui sputis inq̃nauerūt: sacrilegis manib⁹ ceciderūt: velo opuerunt ī derisionem: ⁊ te dñm vniuerse creature tanq̃ seruuz ꝓtēptibilē colaphizauerūt Adhuc aūt aiam tuam incircūciso tam glutiendū tradiderūt. Vinctū quidem ante faciē pylati pfidis te pduxerūt: postulantes suplicio crucis interimi te: q̃ peccatū nō noueras: ⁊ viruz homicidā donari sibi: agnū lupo: aurū luto postponētes. O indignū ⁊ infelix cambium Et quidem nō ignorabat ille p̃ inuidiā hoc fieri: nec tamē abstinuit temerarios a te manus: ꝫ repleuit amaritudie aiam tuam sine causa Illudēdū herodi te misit. Illesū recepit. nudū in cōspectu irrisuz stare iussit: nec pepercit amarissimis ꝟberibus ꝟgineam carnem tuam diuellere: plagas plagis: liuores liuoribꝰ infligētes. O electe puer dñi ōi mei: q̃d tāta amaritudie q̃d cōfusione dignum commiseras prorsus nihil. Ego homo perditus totius contritionis totius confusiōis tue tibi causa extiti. Ego vuā acerbam comedi: ⁊ dēntes tui obstupuerunt. quia que non rapuisti tunc exoluebas. In oībus his non est pfidorum iudeoꝝ satiata impietas. Mouissime autem in manꝰ incircūcisoꝝ deuolutus es morte turpissima cōsumēdꝰ: pax nō erat sacrilegis illī crucifigere te nisi ꝓꝰ ⁊ ipi repleuissēt illusione aiam tuam. Quid enim de illis ait scriptura. Et cōgregauerunt vniuersum cohortem in ꝓtorium: ⁊ exeūtes eū vestimētis suis induūt eū tunicā purpureā ⁊ clamide coccinea circūdede

runt eũ: ⁊ plectẽtes coronã de spinis imposuerũt capiti eius: ⁊ arũdinem in dextera eius ⁊ genu flexu illudebant ei dicẽtes. Aue rex iudeorꝫ: ⁊ dabant ei alapas ⁊ expuentes in eũ accipiebant arũdiem ⁊ percutiebãt caput eius. Et postq̃ illuserũt ei inducerũt eũ vestimẽtis suis: ⁊ duxerũt eũ vt crucifigereꝯ baiulantẽ sibi crucẽ. Et perduxerũt illum in golgatha: ⁊ dabãt ei vinũ mirratũ cũ felle mixtum bibere: ⁊ cũ gustasset noluit bibere.

Tũc crucifixerũt eũ ⁊ duos latrones cum eo hinc ⁊ hinc: mediũ aũt iesũ. Jesus autẽ dicebat. Pater dimitte illis: qꝛ nesciunt quid faciũt. Postea sciens iesus: qꝛ oia cõsummata erãt vt scriptura cõsumereꝯ dixit. Sitio. Et currens vnꝰ ex eis acceptam spongiã impleuit aceto ⁊ imposuit arũdini ⁊ dabat ei bibere: cũ ergo gustasset acetum dixit. Cõsummatum est. Et clamans voce magna dixit. Pater in manus tuas commendo spiritum meũ. Tũc vnus militũ lancea latꝰ eiꝰ aperuit: ⁊ ꝓtinno exiuit sãguis ⁊ aq̃.

Expgiscere nũc anima mea: ⁊ excutẽ depuluere ⁊ cõtẽplare virũ hunc mirabilem q̃ memorabilem: ecce in speculo euangelici sermonis q̃si pũtem intueris Attẽde anima mea quis est iste q̃ ingreditur habẽs imaginẽ q̃si regis: ⁊ nihilominus serui despectissimi cõfusione repletus. Coronatus incedit: sed ipa eius corona cruciatus ẽ illi ⁊ mille pũcturis speciosũ eius verticẽ diuulserat. Regali purpura induitur: ⁊ plus in ea despicitur q̃ honorat. Sceptꝛ in manu gestat sed eo ipo caput eius reuerẽdũ feritur. Adorãt coꝛã ipo positis genubꝰ ⁊ regẽ cõclamãt. ⁊ cõtinuo ad cõspuendũ amabiles genas eius subsiliũt: maxillas palmis cõcutiũt: ⁊ honorabile collũ exhonorant. Vide aia mea quõ per oia vir iste coartat ⁊ spernit. Sub crucis onere dorsum curuare iubet: ⁊ suã ipius ignominiã ad locũ deductus supplicij mirapꝛorat ⁊ felle: in cruce subleuat: ⁊ dicit: Pater dimitte illis: quia nesciũt q̃d faciũt. Qualis est hic qui in omnibꝰ pressuris suis nec semel os suuꝫ aperuit: vt aut querele: aut excusationis aut cõmiationis aut maledictiouis verba aduersus maledcõs canes illos ꝓferꝛ. Et nouissime vbum benedictionis quale a seculo non est auditum sup inimicos effudit. Quid hoc viro mansuetius. Quid benignius aia mea vidisti. Adhuc autẽ attentius intuere: qꝛ ⁊ grandi admiratione ⁊ tenerrima cõpassione dignus apparet. Vide nudũ ⁊ verberibus laceratuꝫ: in medio latronũ tgnominiose affixum: aceto in cruce potatũ: ⁊ post mortẽ lancea ĩ latere vulneratũ: ⁊ copiosos sãguinis riuos ex quinq̃ vulneribus manuũ pedum ⁊ lateris effundentẽ: fletuꝫ deducite oculi mei: ⁊ liquesce ania mea igne cõpunctionis super contritõe amabilis viri illius quẽ in tanta mansuetudine tantis vides afflictũ doloribus. Et iam quidez infirma anima mea vidisti: ⁊ miserta es: nunc autẽ maiestatẽ attende ⁊ amplius miraberis. Quid eniꝫ ait scriptura. A sexta ãt hoꝛa tenebre facte sunt in vniuersa terra vsq̃ ad hoꝛaꝫ nonã. ⁊ obscuratus est sol: ⁊ velum templi scissum ẽ a summo vsq̃ deoꝛsum: ⁊ terra mota est: ⁊ petre scisse sũt: ⁊ multa coꝛpoꝛa sctõꝝ qui dormierãt surrexerunt. Qualis est hic qꝛ celũ ⁊ terra cõpatiuntur ei: ⁊ mortuꝰ mortuos viuificat. Cogsce aia mea cogsce: hic est dñs nr iesꝰ saluator: tuꝰ vnigenitus dei filius: verꝰ deus verus homo: qui solus sub sole sine macula inuẽtus est Et ecce quõ cũ scelerates deputatꝰ est ⁊ tanq̃ abortiuuꝫ qõ pijcit ab vtero ⁊ nemo curat: sic iste formosus p̃ filijs hoim ꝓiectus ẽ ab vtero matris infelices synagoge. Sicdẽ vulneratus est ꝓpter iniqtates nr̃as attritꝰ est ꝓpter scelera nr̃a. Et factꝰ ẽ holocaustũ suauissimi odoris in cõspectu tue pr̃-

ne glorie: vt auerteret indignationē tu-
am a nobis: ⁊ consedere nos faceret sibi
in celestibus. ¶ Respice domine sancte
pater de sanctuario tuo: ⁊ de excelso ce-
lorꝫ habitaculo: ⁊ intuere hanc sacrosan
ctam hostiā quaz tibi offert magnus pō
tifex noster puer tuus: dñs noster iesus
christus pro peccatis fratrum suorum ⁊
esto placabilis super multitudinem ma
licie nostre. Ecce vox sanguinis fratris
nostri iesu clamat ad te de cruce. Quid
enim est domine quod pendet i ea. Pē-
det inq̄ quia preterita q̄ presentia corā
te sūt. Cognosce pater tunicā filij tui xi
Joseph. Hec est fera pessima que deuo-
rauit ⁊ conculcauit in furore suo vesti-
mentum eius: ⁊ omnē decorem illius re
liquijs cruoris inquinauit. ⁊ ecce quin-
q̄ scissure lamētabiles i eo reliquit. Vi-
de domine palliuz quod in manu adul-
tere generatōnis pudicus ille adolescēs
reliquit: meliorem estimans iacturā ve-
stimenti q̄ innocentie sancte. ¶ Et nūc
domine pater scimus quia viuit filiꝰ tu-
us ⁊ dominat in tota terra egypti: imo
in omni loco demōstratōnis tue. Eductꝰ
enim ad imperium tuum de carcere mor-
tis ⁊ infernorꝫ ⁊ attōsus mortalitatis co
mam mutata veste carnis in immortali-
tatis decore reflorruit: ⁊ cuz gloria suscē-
pisti eū. ¶ Subneruauit diri pharaōis
imperium: ⁊ cum triumpho nobili virtu
te ꝓpria celos penetrauit. Et cū gloria
⁊ honore coronatus ⁊ dextera maiesta-
tis tue assistit vultui tuo pro nobis. fra-
ter enim ⁊ caro nostra est. Respice domie
in faciem christi tui qui tibi vsq̄ ad mor
tem obediens factus est: nec recedāt ab
oculis tuis cicatrices vulnerum eius in
ꝓpetuum: vt memineris q̄tam satisfac-
tionem ꝓ peccatis nostris susceperis.
Utinam dñe appendas in statera pec-
cata nostra quibus iram tuaz meruimꝰ
⁊ calamitatem quam passus es pro no-
bis innocens filius tuꝰ certe hec grauior
apparebit: ⁊ magis digna q̄ sint illa: vt
ꝓpter ipsam effundas misericordiaz tu-
am super nos vt pro peccatis nostris cō
tineas intra te misericordias tuas. Gra-
tias tibi dñe pater referat omnis lingua
de supabundantia pietatis tue qm̄ vni-
co filio cordis tui non pepercisti: sed ꝓ
nobis illum tradidisti in mortem: vt tm̄
tamq̄ fidelem aduocatum haberemus
in celo coram te. Et tibi domine iesu for
tissime zeloteo quid gratiarū: quid retri
butionis digne retribuam ego hō pul-
uis ⁊ cinis ⁊ vile figmentum. Quid enī
ꝓ me facere debuisti ⁊ nō fecisti Ab imo
pedis vsq̄ ad verticem capitis totum i
aquis passionis tue te dimersisti: vt me
totuz de illis extraheres. Et intrauerūt
aq̄ vsq̄ ad aiam tuā: nā ⁊ aiam tuaz in
mortē tradidisti: vt aiam meam ꝑditaz
mihi redderes. ꝓ tua aūt ꝑciosa anima
ita contribulata quid ab homine digne
repēdi possit nō inuenio. Nā si celum et
terram ⁊ oēm ornatum ꝓ ea possem ex-
pendere: nec sic vsq̄ ad mensuram de-
biti possez attingere. Et aūt iꝑm quod
debeo ⁊ mihi possibile est tibi tribuā tui
muneris ē. Diligēdus es in toto corde
tota aia: tota mēte: ⁊ tua mihi sequēda
vestigia q̄ mori dignatus es ꝓ me. Et
quō fiet istō nisi ꝓ te i me. Adhereat aia
mea pꝰ te: qz tota virtus eiꝰ depēdet ex
te. Et nūc redēptor meꝰ dñe te vt veruz
deū adoro: in te credo: in te spero: ⁊ qui-
bus possū desiderijs ad te suspiro. Ad-
iuua impfectōem meā qz ad tue passiōis
gloriosa insignia q̄bus salutē meā opera-
tus es: totū me inclino. Tue victoriose
crucis regale rex illū i noie tuo xpe ado-
ro: tuū spineū diadema: tuos rubentes
sanguie clauos: tuo sctō lateri minersaz
lāceā: tua vulnera tuū sanguinez: tuam
mortē: tuam sepulturam: tuā victoriosā
resurrectionē ⁊ glorificationez xpe sup-
plex adoro ⁊ glifico. Odor enī vite mi-
hi spirat i oibꝰ his: horꝫ viuifico odoro

De passione dñi

meũ dñe a peccati morte resuscita. Hor
ȳrute ab astutijs sathãe me custodi me
q̃ cõforta: ⁊ vt iugum mandatoꝝ tuoꝝ
suaue mihi fiat: ⁊ crucis onus quod p⁹
te baiulare me iubes humerꝰ anime mee
leue sit atq̃ portabile. Que enĩ fortitu
do mea: vt iuxta preceptum tuum mun
di pressuras tam multiplices animo in
uicto sustineam. Nunquid pedes mei
tanq̃ ceruoꝝ vt te velociter currentes p
spinas ⁊ cõfraga passionum consequ valeam. Sed audi queso vocem meam et
indina sup fa'm tuum suauem illaꝝ cru
cem que lignũ vite est: his qui apprehẽ
derũt eã: vt ⁊ spiritu currã alacriter por
tem: infatigabiliter eã que ab inimicis ẽ
crucem post te. Illam inq̃ diuinissimaꝝ
crucẽ humeris meis impone: cuius lati
tudo est caritas sup oẽm creaturã se ex
tendens: cuius lõgitudo eternitas: cui⁹
sublimitas omnipotẽtia: cuius pfundi
tas inscrutabilis sapientia est. Confige
illi manus meas ⁊ pedes meos ⁊ totam
formam passionis tue induc famulũ tu
um. Da mihi obsecro cõtinere ab operi
bus carnis que odisti: ⁊ facere iusticiam
quam dilexisti: vt in vtroq̃ tuam q̃rens
gliam sinistram quidem manum clauo
temperantie: dexteram vero clauo iusti
cie in illa sublimi cruce cõfixam me arbi
tror. Da menti mee iugiter meditari i le
ge tua: ⁊ cogitatum meum iactare in te.
vt dexterum pedem meũ eidem ligno vi
te prudẽtie clauo affigat. Da vt sinistrã
spiritus mei sensualitatem: nec eneruet
pñtis vite infelix felicitas: nec cõturbet
phennis vite prima felix infelicitas ⁊ si
nister quoq̃ pes meus fortitudinis clau
o in cruce tenebitur. Vt aũt spinarum
capitis tui aliqua similitudo appareat:
detur obsecro menti: mee ⁊ salubris pe
nitentie compunctio: ⁊ aliene miserie cõ
passio: ⁊ stimulus zeli emulãtis: qõ rcñ
est coꝝã te: ⁊ vt ad te conuertar i erũpna
mea: dũ triplex mihi cõfigit spina: mihi
libet vt ⁊ spongeã p arũdinem ori meo
porrigas: ⁊ aceti amaritudinem gustu
meo adhibeas. libet vt p scpturas tuas
rõem conferas gustare ⁊ videre quoniã
factores: hic mundus tanq̃ spongia in
anis est: ⁊ oi cõcupiscẽtia ei⁹ aceto ama
rior. Ita pater ĩ me fiat vt calix iste aure
us babilonis inebrians oẽm terraꝝ nec
me inani splẽdore seducat: nec falsa dul
cedine inebriet: quẽadmodũ eos aut te
nebras lucem: ⁊ lucem tenebras amarũ
dulce: dulce amarũ arbitrãt. Vinũ mir
ratũ cuꝝ felle mixtum suspectũ est mihi
p eo q̃ tu ex eo bibere noluisti: forte qm̃
acerbitatem inuidie ⁊ nequitie crucifix
orum tuoꝝ indicabat. Tue quoq̃ vnifi
ce morti famulum cõfigura faciens ĩ me
vt moriar quidem peccato fm carnem:
viuam aũt iusticie fm spiritum. Vt
autẽ integram crucifixi ymaginem por
tare me glorier illi⁹ quoq̃ qõ p⁹ mortem
tuã insatiabilis malicia in te exercuit in
me similitudinem expme. Vulneret cor
meum viuax ⁊ efficax sermo tuus ⁊ pe
netrabilior omni lancea acutissima: ⁊ p
tingens vsq̃ ad interiora anime mee p
ducat ex eo tanq̃ ex dextro latere vite
sanguinis ⁊ aque amorem tuum domie
⁊ fratrum meoꝝ. Postremo ⁊ mũda sin
done pme stole spiñ meũ: inuolue ĩ qua
requiescam ingrediens ad te in locũ ta
bernaculis admirabilis ⁊ abscõdas me
donec ptranseat furor tuus. Die autẽ
tercio post diem laboris post diem sim
plicis glorie mane pma sabbati ppetui:
inter filios tuos me indignuꝝ resuscita.
vt in carne mea videam claritatem tuã
⁊ adimplear letitia vult⁹ tui. O salua
tor meus ⁊ deus meus veniat oro tem
pus: vt quod nunc credo reuelatis tan
dem oculis aspiciam: quod nunc spero
⁊ a longe saluto apprehendam: qõ nunc
p virib⁹ meis desidero vlnis aĩe ample
cter: ⁊ de osculer ⁊ ĩ amoꝰ tui abysso to
tus absorbear. O saluator me⁹ ⁊ ds me⁹

Sed nūc interiz benedic anima mea do
minum saluatorem tuū: z magnifica no
men eius quod est sanctū: z sanctissimis
delicijs plenū. O q̃ bonus z suauis es
domine iesu aīe querēti te. O iesu redē=
ptor captiuorz: saluator pditorz: spes ex
ulum: laborantiuz fortitudo: angustiati
spūs. latitudo anime lacrimose: z p⁹ te
in sudore currentis dulce solatium: z su=
aue refrigerium: corona triumphātium
vnicus merces z letīcia oīm supnorz ci=
uiū vberrimus fons oīm gloriar⁄ inclita
ples summi dei. Sūme deus te benedi
cāt oīa que in celo sunt sursū z que ī ter=
ra deo: sum: qz magnus es tu z magnuz
nomen tuū. O immarcessibilis decor ex
celsi: z purissima claritas lucis eterne vi=
ta oēm vitam viuificans: lux oīe lumē
illuminans z conservās in ppetuo splē=
dore: mille millena milia luminū fulgē=
tia ante thronum diuinitatis tue a pme=
uo diluculo. O eternuz z incessabile cla
rum z dulce pfluuium fontis abscondi=
ti ab oculis nostris: qui solis ortum nes=
cit: fundo caret. cretū scriptōis terminū
nō habet: nihil pturbationis admittit.
Eructauit te cor dei altissimi de sue pfū
ditatis in penetrabili abysso: vita vitaz
lux lucem: deus deū: eternus eternū: im
mēsus immensum: ac per oīa sibi coe=
qualem z de plenitudine tua oīes acce
pimus. Tu enī largissime fōs omnis bo
ni septemplicis gratie pciosum lumē in=
q̃ pijssime spiritus. Deprcor vt si qua p
fragilitate in veritate maiestatis tue mi
nus intellexi: z in pceptis dñicis intelle
cta p lasciuiā carnis neglexi: tua visita=
tōe illustrare digneris quibus ea decen=
ter z mihi necessarie corrigam: meq̃ er
roris p te misericordiam psequar vt p te
quam in piculoso huius vite pelago in
auxiliū aduocaui sine naufragio adop=
tatum phennis reqēi lictus pducar.

Tertio q̃ pater clementissime peto vt
qui me primū creasti: per passionē vni=
geniti tui recreasti quicquid ad laudem
tuam ptinet me cogitare facias z amare
Sed quia fragilis sum: nec possuz pfice
re: sedula tamē deuotōe cōcedas me stu
dere vt redemptōnis ac saluationis tue
grām cōseqr. Et quicqd deinceps opis
agā: ex tua z p tuā z ī tua grā ad laudez
tuā totū pueire facias meq̃ deiceps tue
re a peccatis z in bonis opibus validio
rem esse pcipias: z vt q̃diu ī hoc corpu=
sculo viuā aliqd seruicij tibi sp exhibeā
post exitum xo aīe mee a corpe veniam
oīm peccatorz cōsequi: z vitā eternā me
pcipere cōcedas. Per eū qui tecū viuit
z regnat per omnia secula seclorz. Amē

Incipit pfatio btī anselmi epī ī exposi
tionē euangelij Intrauit iesus in quod=
dam castellum.

Intrauit iesus in quoddam ca=
stellum: Quid ad gloriosam dī
genitricē lectio ista ptineat vt ī
festiuitate eius legat̃ plerique solent qre=
re. Ulñ qd ego sentirem ī cōuentū fratz
put potui vulgariter iam plus exposui
z quia quod dixi auditorib⁹ placuit: di=
cta litteris mādare z ab eisdem dñis ab
batib⁹ wilhelmo viscanēsi arnolfo twar
nensi iussus: imo coactus sū. Qd idō di
xi vt expositiūcula ista tanq̃ a psūptuo=
so edita nō displiceat: qm̄ nō plumptio
sed obedīētia edidit. Iā nūc g oraciun=
culā istā salua fide ac sine piudicio meli
oris ad laudē eiusdē virginis z mtis ie=
su humiliter scribere aggrediar

Explicit prefacio

In illo tpe Intrauit iesus in qd=
dam castellum: z mulier quedā
martha noīe excepit illū in do=
mum suam.

Omelia lctōis eiusdē btī anselmi epī

In scptura sacra res vna z eadē
eiusdē locutōnis inuenit diūsa
significare: sicut leo: hedus: ig=
nis: aqua: vl etiam sol: z alia mlta. Est
enī leo de tribu iuda: z ē leo qui circūit